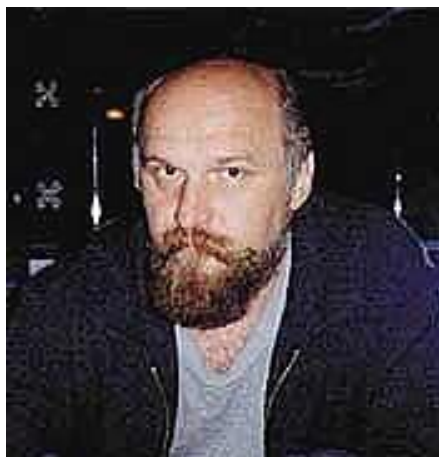

Karel Nedvěd
VTEŘINA ZOBRAZENÍ
• 15. 1. – 22. 2. 1999 •

Výtvarník. Narozen 23. 1. 1957 v Nečíně u Příbrami. Od r. 1960 žije v Pardubicích.

1972 – 75 vyučen kovorytec – cizelér ve Sklárnách Bohemia Poděbrady

1975 – 78 studium na Střední uměleckoprůmyslové škole sklářské v Železném Brodě

Od roku 1988 na volné noze – zabývá se grafickou úpravou knih, časopisů a dalších tiskových materiálů, výročních zpráv a architektonickými návrhy expozic firem.

Pravidelně spolupracuje s vydavatelstvím Theo Pardubice, agenturami Parexpo, STAPRO a s českými cestovními kancelářemi.

Úzce spolupracuje s DTP studiemi Graftix Jana Krčála

Významné realizace

1988 informační středisko – stálá expozice CHKO Český ráj Turnov

1991 exkluzivní kalendář "České gotické madony" pro nakladatelství Orbis Pictus

1992 ilustrace a grafická úprava knihy Kočky Marie Říhové a René Bílka, Orbis Pictus

od r. 1993 působí jako art direktor časopisu The Heart of Europe, který vydává nakladatelství Theo Pardubice pro Ministerstvo zahraničních věcí ČR.

Kromě grafické úpravy pravidelných dvouměsíčních vydání spolupracuje na vydávání: Special report, Pražský hrad, Unesco, 650 let University Karlovy, velkoformátový kalendář "České lidové umění" a dalších publikací pro Ministerstvo zahraničních věcí ČR

1996 grafické zpracování materiálu prezidenta Václava Havla pro jeho prezentaci na zahraničních cestách, vydavatelství Theo Pardubice

1998 grafická úprava knihy Masky, démoni, šaškové Jitky Staňkové a Ludvíka Barana, vydavatelství Theo Pardubice

VTEŘINA ZOBRAZENÍ

Paul Cézanne, malíř filosof, proslulý pronikavým a originálním viděním světa, poukázal proti impresionistům na rozhodující okamžik výtvarného řádu, který se objeví ve šťastném okamžiku. Impresionisté tvořili pod vlivem nestálosti spontánního dojmu, Cézanne naproti tomu se neopájel chvilkovými dojmy, ale hledal tu jedinou minutu světa, aby ji zobrazil v plném znění, v jedinečném výrazu. Karel Nedvěd použil jeho aforismus s výměnou minuty za vteřinu, což odpovídá zrychlení v naší informační společnosti. "Existuje vteřina světa, která mizí. Zobrazit ji v její realitě. A potom si na všechno rozpomenout." Svůj cyklus o Řecku nazval vteřina zobrazení. Zastavit okamžik z plynoucího času znamená zobrazit věčnost v prchavém a současně si uvědomit pomíjivost trvajících.

Cézanne hledal minutu světa, moderní doba měří běh světa vteřinami, dokonce jejich zlomky. Nedvěd hledá obrazy zastaveného času ve vteřinách, jimiž procházelo lidstvo a jeho tvořivý duch ve střádání věků. Ve třináctém století před naším letopočtem byla už 300 letá tradice paláců v Mykénách zničena. V 5 stol. před n. l. dosáhlo znovu řecké výtvarné umění za Perikla nejvyšší dokonalosti. Polykleitův kánon mužské postavy přivedl k vrcholu lidského ideálu Feidias a po něm Skopás i Práxitelés dovršili ideál postavy ženské. Ani staletá krize antického Řecka vpádem Keltů, ani makedonskými válkami, ani římskou okupací, ani zpusťování země vizigotským Alarichem nevymazalo ducha a stopy velké epochy, která je a zůstala základem naší evropské kultury.

Po sedm set let pustošení se navršila dvě tisíciletí, která však nestačila překrýt, pohřbít a zahladit stopy této kultury. Grafik a malíř Karel Nedvěd očekával ruiny, trosky, pobořené chrámy, rozvaliny, roztroušené zbytky kamenů v hájích a na pláních. Byl překvapen jejich množstvím, monumentalitou, ale hlavně duchem a vyspělou výtvarnou kázní. Pojal zvláštní myšlenku. Sejmout přímým dotekem fascinující a záhadnou tvář tvořivé síly starých Řeků. Obaloval a otláčoval reliéfy stěny na papír. Jeho počínání s údivem sledovali turisté a s nelibostí strážci památek. Napínal papíry na žlábkované sloupy, patky, hlavice, vlysy, římsy, ostění dveří, stopy v dlažbě a na podstavcích, aby získal původní monumentální grafiku v originálních modulech. Přitom si každý objekt dokumentoval fotograficky v přibližné velikosti grafického otisku. Získal tak dvojí zpodobení či zobrazení zastaveného času. Přímé grafické obtisky, sugestivní svými abstrahujícími liniemi, plochami a obrysy, podaly svědectví o řádu a potvrzovaly jaksi věčnost. Neodrážely však hmotu, materiál, ani dotek kameníkova, či sochařova dláta. Ztratila se struktura lasturového slepence, pískovců i mramorů, kterým jejich podobu a kvalitu daly obrovské síly zemských tlaků. Právě tyto detaily nacházel v pomocných fotografiích s neuvěřitelnou proměnou původních šedí, okrů, lomených hnědů a nepatrnými stopami života, travin, lístečků, pískových zrnků. A tak z podružného a pomocného dokumentu se stal hlavní záměr. Ten dovršil pak při své druhé návštěvě Řecka. Znal už lokality, den i hodinu světla a měl v ruce a mysli itinerář námětů a motivů. Osvojil si metodu výtvarného přístupu, prostě vnesl do tvorby svou filozofii. To, co vidíme na stěnách, bylo nasnímáno jednoduchým kapesním kompaktním přístrojem Olympus s ohniskem 38 mm na negativ o citlivosti 200 ASA. Rozlišovací schopnost a detailní podání valérů je neuvěřitelné. Barevné zvětšeniny 50/70 cm jsou zvětšené z políček kinofilmů 24/36 mm.

Divák se může ptát: Kde je antické Řecko s jeho tisíciletou tradicí o které jsem před chvílí mluvil? Prodává se v reprodukcích ve skvěle vybavených a vytištěných publikacích. Můžeme si koupit celé série pohlednic a hotových diapositivů profesionální úrovně. To jsou ovšem obrazy turistických pohledů, univerzální a neutrální úhel pohledů pro milovníky antiky, pro čtenáře historických románů nebo uměleckohistorických amatérů. Tyto cestopisné záznamy, často i ozvučené na videopásku jsou referátem, suchým záznamem o přítomnosti na daném místě. Nepřenášejí stav našeho zanícení, vzrušení, údivu a úžasu při setkání se stopami věků.

Druhou otázkou diváka může být způsob přístupu. Cože má vlastně uvidět v detailu stop zanechaných v kameni? Vrstvení věků, kompresi časů, ducha doby a jeho génia, stopy vzniku i zániku. Slepeneč, který se vynořil z moře, složený ze zbytků pískovcových zrn, křemíků, lastur a skořápek pravěkých živočichů dostal druhou podobu opracováním, v němž žil stovku let. Proměnil se tou vteřinou, kdy do něj zaseklo dláto první stopu tvořivé myšlenky. Třetí čas a třetí podobu mu vtiskla záhuba díla. Nájezd barbarů, zemětřesení, přestavba, změna epoch. Například v Olympii na místě sochařského ateliéru Feidiova postavili byzantský chrámek z červených cihel. Zůstal tu však těžký namodralý kámen jako práh ve dveřích a atmosféra prostoru, v níž tvořil sochař geniální díla, která známe z kopií římských sochařů. Některé obrovité sloupy a architrávy v Olympii leží dosud tak, jak se zřítily při ničivém zemětřesení. Sotva můžeme předpokládat, že každý Řek archaického období uměl číst a psát. Této výsady se dostalo jen vyvoleným. A ti nám zanechali stopy lineárního písma i pozdějších forem na deskách starých přes 2800 let. V nich je jednak sdělení, které je zvěčněné, ale je tu ukryta i vteřina světa, vteřina úderu kladiva, zručnost kameníka, tedy dvojí čas. Z textu, stopy nástroje i z hmoty kamene se zpřítomňuje svět v němž slyšíme příboj řeckého moře, rituálních bubnů, harf a syrxů, kroky tance i dusot koní, kteří s vozatajem objížděli arénu před tribunou nobility. V centru jeviště antických divadel v kulatém kameni jsou zkamenělá slova, hexametry, které recitovali herci, poeti, jimž naslouchalo tisícíhlavé obecnstvo. Kameny lázní a sedadel šaten atletů na stadiónu jsou ohlazena lidským dotekem a fascinují nás stejně, jako startovní kameny se žlábkem pro jistý odraz běžců na olympijském stadiónu. Sdílíme stejný pohled mistra, který spojoval dvě poloviny sloupu kotvou litého bronzu. Hladkost povrchu bloků kamene evokují sílu vzepřených paží dávných stavitelů. Vždyť každý tvar, každá socha, každý díl metop a tympanónu musí být konečný, vymezený a omezený. Úžasná metamorfóza bloků kamene v kulturní čin má své méně vznešené pokračování v jejich další přeměně válečným ničením, přírodními katastrofami, nebo prostou krádeží. Stopy soch vtisklé do kamenného bloku jsou vteřinami vzniku i zániku.

Detail, kterým sleduje Karel Nedvěd stopy kultur a života antického Řecka je jen potvrzením kolosálního objevu renesančního učenice a filozofa René Descarta / 1596 - 1650/, který vyslovil myšlenku: "Skutečnost nemusíme zkoumat vcelku." Lze z ní vybrat jeden úsek a výsledek vedoucí k poznání bude stejně platný. Je třeba tyto detaily vidět z nových úhlů pohledů. Může z nich vzniknout nová představa celku, ale i nový celek sahající za původní představu. Atomový fyzik také štěpí hmotu na částičky. Odhaluje její stavbu a dokazuje její strukturu. Poznává v detailu celý svět. Potom přijdou jiní odborníci, kteří ze svého pohledu z těchto částíček zhotoví atomovou bombu nebo elektrárnu.

Citlivý pozorovatel nachází v detailu nový i starý svět, objevuje jej, nachází vteřiny času, minulý život a ovšem ducha člověka, jeho schopnosti i tužby. Promítá s úžasem a úctou, ale i nadějí svůj pohled do vize vesmíru, v níž lidský duch dosud objevuje tajemství a záhady. Je to nekonečná lidská touha po objevu světa i sama sebe, je náplní lidského příběhu. Ten dostává u šťastných, kteří to dovedou prožívat a procítit, nadlidský rozměr, pro který stojí za to žít.

Ludvík Baran

